

Gemensam nulägesbild för **Lerdala**

En del i hur Skövde ska utvecklas hållbart

SKÖVDE

Innehåll

Formgivning: Skövde kommun
Foto: Skövde kommun, Jesper Anhede,
Tomas Harrysson, Lars Eklund, Karolina
Lind, David Larsson
Illustrationer: Christina Jonsson

1	Förord	3
2	Bakgrund och metod	4
	Arbetsprocess	5
3	Dagens Lerdala	6
	Fakta om orten	7
	Geografi	8
	Befolkning och arbetspendling	9
	Kommunikationer och infrastruktur	10
	Historia	11
	Landskap och natur	12
	Fysiska strukturer	13
	Funktioner och folkliv	14
	Skövde kommuns översiktsplan	15
4	Analys av dialogen	16
	Identitet, anda och mentalitet	17
	Styrkor och förbättringsområden	17
5	Ett bättre Lerdala	18
	9 punkter för ett bättre Lerdala	18
	Gång- och cykelväg mot sydväst	19
	Området kring Dalklippan	19
	Skolans betydelse och stabil tillgång till barnomsorg	20
	Stärka samverkan på orten	20
	Gemensamma mötesplatser	21
	Arbeta för mer hållbart resande	21
	Trafiksituationen längs med genomfartsleden	22
	Stärka naturturismen	22
	Bostäder	23
	Fortsatta processer	25
	Illustration	26

1 Förord

Skövde ska utvecklas hållbart – stad som tätort som landsbygd. Tätorterna i Skövde kommun utgör en väsentlig del av kommunens karaktär. Här finns unika värden som ska bevaras, samtidigt som det finns områden som har stor potential när det kommer till utveckling och tillväxt som kan bidra till kommunens utveckling.

2 Bakgrund och metod

För att skapa bästa möjliga förutsättning för att Skövdes tätorter i ytterområdena ska utvecklas arbetar vi med medborgardialoger i tidigt skede. Syftet med dialogerna är att tillsammans med de som bor, vistas eller verkar i respektive tätort skapa förutsättningar för att stärka hela Skövdes attraktionskraft.

Dialogerna väntas mynna ut i ökad kunskap, både av nuläge och önskat läge, om hur det är att leva i tätorterna och en gemensam bild om vilka behov som lyfts av invånarna för fortsatt utveckling. Resultat från dialogerna utgör en grund för fortsatt arbete mellan Skövde kommun och respektive tätort. Med aktuellt dokument som underlag kommer Skövde kommun i dialog med respektive tätort arbeta fram en handlingsplan med kommunens åtaganden på kort respektive lång sikt

Vi ämnar även skapa en plattform för återkommande dialog med referenspersoner från tätorterna och följa upp arbetet som sker. Slutmålet är ökad livskvalitet i hela kommunen samt stärkt attraktionskraft utanför Skövde tätort.

Arbetsprocess

Gemensamt för Skövdes tätorter i ytterområdena, med tillhörande landsbygd, är ett stort medborgarengagemang, föreningsorganiserandet och viljan att utvecklas. Tack vare detta engagemang och en bred politisk enighet arbetar Skövde kommun sedan 2018 med tätortsutveckling i ytterområdena.

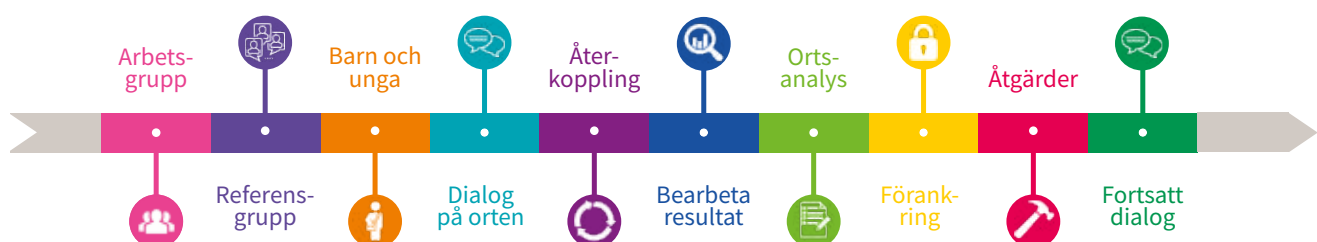
I januari 2019 hölls ett uppstartsmöte, där nära på samtliga tätorter i Skövde kommun var representerade. Inför detta möte hade arbetsgruppen tagit fram en processpil för arbetets fortsatta gång (se nedan).

Framtagandet av de gemensamma nulägesbilderna är gjord i en process, där tjänstepersoner och representanter

från orterna deltagit. Det material som samlats in under dialoger med medborgare på orten ligger som grund för analysen och den gemensamma bilden för orten.

Efter dialogerna har materialet bearbetats, både tillsammans med en intern arbetsgrupp samt med ortens referensgrupp, för att få fram den gemensamma nulägesbilden.

Arbetet ämnar mynna ut i en plattform för fortsatt dialog med lokala referenspersoner på respektive ort. Detta för att säkerställa att processen fortlöper samt att det finns naturliga vägar där orternas utveckling diskuteras.

3 Dagens Lerdala

I detta avsnitt följer en kort beskrivning av hur Lerdala ser ut idag, samt en historisk tillbakablick av samhället. Dessa sidor ger oss utgångspunkter och kunskap kring nuläget, vilket blir värdefullt när vi ska titta framåt på ortens utvecklingspunkter.

Fakta om orten

520

invånare i Lerdala tätort

959

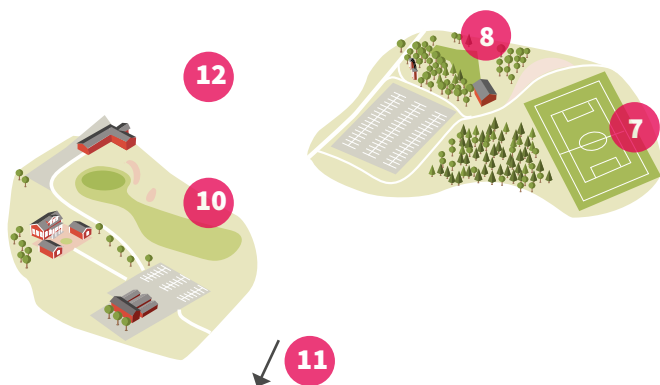
invånare i Lerdala församling

Lerdalas placering i Skövde kommun

Viktiga funktioner i Lerdala

1. Kyrka och församlingshem
2. Skola
3. Förskola
4. Lekplats med grillmöjligheter
5. Busshållplats
6. Elljusspår/cykelled/vandringsled
7. Idrottsplats/tennisbana
8. Gröna Lund
9. Lerdala IF/gymnastiksal
10. Golfklubb
11. Flamsjön
12. Pulkabacke
13. Lången

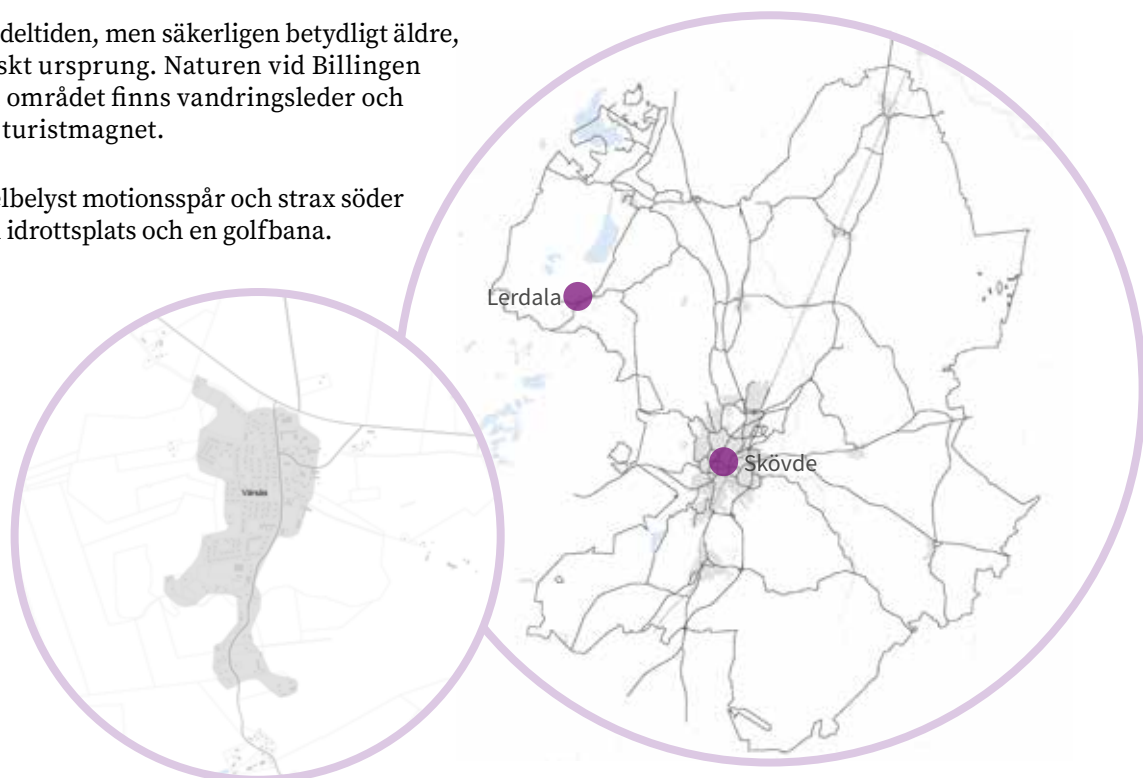

Geografi

Lerdala ligger på berget Billingens sluttning, cirka 15 kilometer nordväst om Skövde. Lerdala tätort ligger i ett långt, utdraget stråk av bebyggelse ovanför sjön Lången i Valleområdet. Det är en av de mest naturskönt belägna tätorterna i Skövde kommun.

Byn är känd sedan medeltiden, men säkerligen betydligt äldre, troligen av förhistoriskt ursprung. Naturen vid Billingens är magnifik och inom området finns vandringsleder och Silverfallet som är en turistmagnet.

Nära skolan finns ett elbelyst motionsspår och strax söder om samhället finns en idrottsplats och en golfbana.

Befolkning och arbetspendling

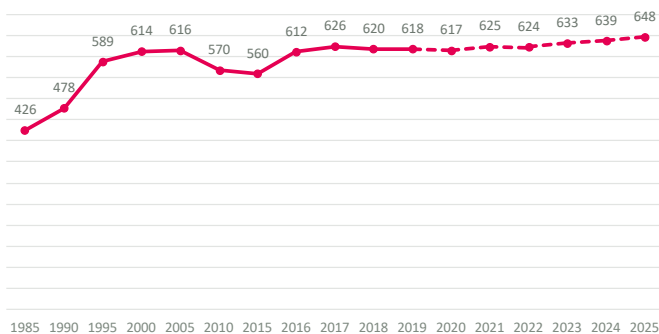
Lerdala definieras enligt SCB som en tätort, vilket innebär ett tätbebyggt område med minst 200 invånare, där avståndet mellan husen är mindre än 200 meter samt där andelen fritidsfastigheter understiger 50 procent.

Idag har Lerdala tätort cirka 520 invånare och bebyggelsen består nästan enbart av villor, men några flerbostadshus finns.

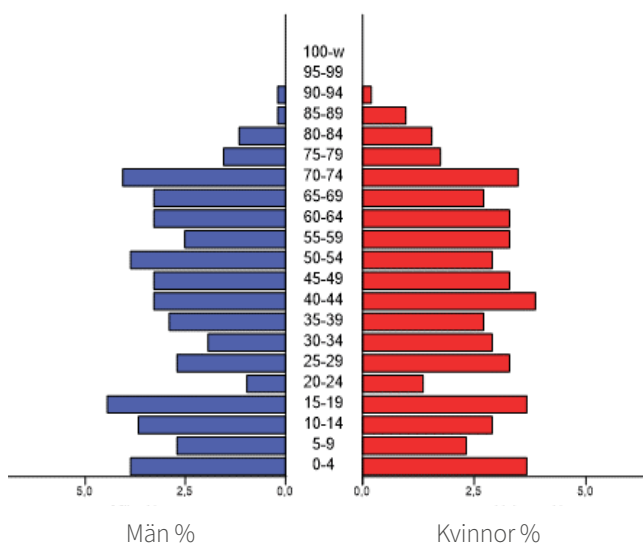
Åldersfördelningen i tätorten 2018 visar att andelen barnfamiljer och äldre/pensionärer är högre än genomsnittet i Skövde kommun. Siffrorna visar också att andelen personer i åldersgruppen 19-24 år och invånare 25-64 år är lägre än genomsnittet i kommunen.

Det finns en stor arbetsmarknad för Lerdalaborna till större orter som Skövde, Skara och Götene samt Mariestad, vilket bidrar till utpendling. År 2018 bodde 274 förvärvsarbetande personer i åldrarna 16 år och uppåt i Lerdala tätort. Av dessa arbetade 33 personer inom Lerdala tätort. 165 personer pendlade till andra delar av Skövde kommun och 76 personer pendlade till annan kommun.

Stora arbetsplatser för utpendling till annat område i Skövde var (2018) Centrum, Skövde glesbygd, Volvo och Skaraborgs Sjukhus.

Befolkningsutvecklingen år 1985-2025 (prognos), Lerdala tätort

Befolkningsfördelning år 2018, Lerdala tätort

Kommunikationer och infrastruktur

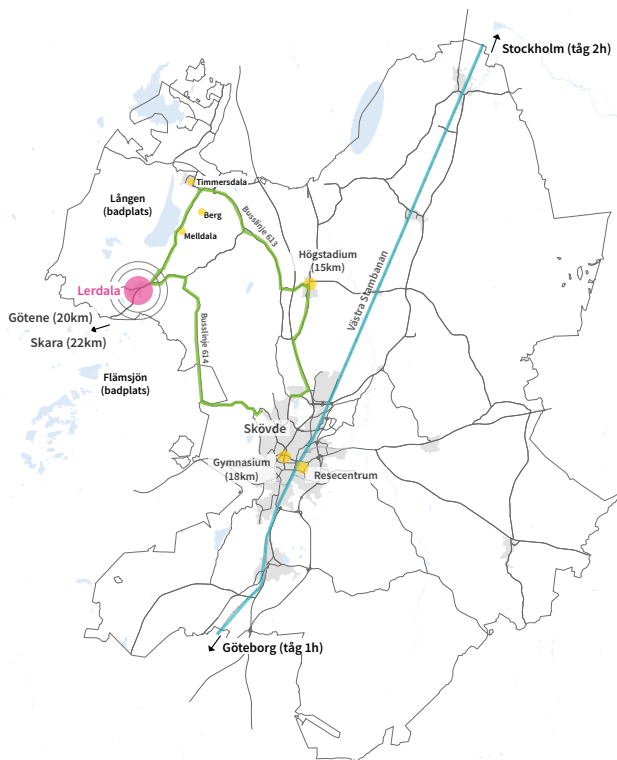
Vägarna till Lerdala slingrar sig fram genom böljande och varierade landskap. Snabbaste vägen mellan Lerdala och Skövde är över Billingen och förbi Blängsmossen den så kallade Raka linan.

Väg 2747 från RV 49 går förbi Eggby, Flämslätt och Kulhult genom ett kuperat landskap med många fina små sjöar som Åmten och Flämsjön. Väg 2747 binder också ihop Melldala och Timmersdala och vidare ut mot RV 26. På den resan har man en med fin utsikt över Lången och bergskanten.

Vägen genom Lerdala är relativt smal och här passerar cirka 1 000 fordon per dygn. Hastighetsbegränsningen på genomfartsvägen genom Lerdala är 40 km per timme, vid skolan är det 30 km per timme under skoltid.

Buss 613 mellan Skövde och Lerdala över Timmersdala går dagligen med 12 turer på vardagar och 16 turer åt andra hållet. De går att åka kollektivt från tidig morgon till sen kväll. På lördagarna halveras antalet turer och på söndagar fem turer åt vardera håll. Restiden är ungefär 45 min vilket kan upplevas som lång tid när det fågelvägen är drygt 12 km mellan orterna. Buss 212 mellan Skara och Lerdala över Axvall och Eggby går ett fåtal gånger per vardag. Sedan några år tillbaka har Lerdala en fin busshållplats i korsningen Skaravägen Sjövägen.

Det finns många fina cykelvägar i och runt Lerdala men inte några sammanhängande separata gång och cykelvägar.

Historia

Lerdala tätort innefattar i sin nordöstra del den gamla kyrkbyn, men har i övrigt framför allt ursprung som stationssamhälle. Tätorten ligger i ett långt utdraget stråk av bebyggelse på avsatser i kambrosilurslutningen ovanför sjön Lången. Det är en av de mest naturskönt belägna tätorterna i Skövde kommun.

Längs den gamla landsvägen mellan Skara och Mariestad återfinns den äldsta bebyggelsen, det vill säga kyrkbyn. Kyrkan, från 1100–1200-talet, och jordbruksbebyggelsen vid vägskalet mot Timmersdala och Berg utgjorde bakgrunden till den tätortsbildning som skulle komma att ske under 1900-talet.

Byn är känd sedan medeltiden, men är säkerligen betydligt äldre, troligen av förhistoriskt ursprung.

Samhället är starkt koncentrerat i ett långt stråk kring landsvägen mot Skara, inklusive med mindre förgreningar ner i den branta västslutningen mot den före detta järnvägsstationen.

I nordost ligger den gamla byns gårdar i grupper kring vägskalet mot Berg och den gamla Timmersdalavägens dragning.

Under 1900-talet har ett samhälle vuxit fram omedelbart väster och sydväst om Lerdala kyrkby. Drivkraften var Skara – Timmersdala Järnväg (STJ) som invigdes 1909, varvid ett av banans större stationshus byggdes, längre ner i slutningen, inte långt från Lerdala kyrka. Järnvägens dragning medförde att byn ökade i betydelse, där handlare och hantverkare bidrog till ett differentierat näringsliv. Via Stationsvägen knöts järnvägsstationen ihop med den gamla kyrkbyn och längs Skaravägen och angränsande mindre vägar växte stationssamhället fram och förenades på kort tid med kyrkbyn. Persontrafiken på STJ lades emellertid ned redan 1932 och 20 år senare lades järnvägen i sin helhet ned.

På 1930-talet fanns åtskilliga verksamheter i samhället, till exempel hotell med café, åkeri, polis, taxistation, telefonstation, poststation, skräddare, smed, snickeri-verkstad, sågverk, ett par speceri- och diverseaffärer samt ett mejeri med mjölkaffär.

Det är främst på 1950-talet som det moderna villasamhället formas, när den svenska folkhemsepokens samhällsvisioner börjar förverkligas och god samhällskonjunktur, bilismens utveckling och högre levnadsstandard bidrar till att drömmen om den egna moderna villan kan realiseras. Det innebär att det är i industrialismens slutepok på 1960- och 70-talet som det moderna Lerdala tar form.

Landskap och natur

Lerdala ligger naturskönt placerat på Nordbillingen. Kamélandskapet runt Lerdala är mjukt kuperat med sköna utblickar över bland annat sjön Lången och Kinnekulle. Mosaiklandskapet runt Lerdala är rikt och varierat. Här finns rika lövskogsområden med sjöar och vårmarker, har finns kuperade odlingsfält och betesmarker. Utmed Billingen finns ädellövsb eklädda bergsluttningar och rasbranter. Det är en ort med stora möjligheter till rika naturupplevelser. Lerdala ligger dikt an Billingeleden. Badmöjligheter finns också nära i många av de sjöar som finns i byns närhet.

Lerdala har nära till många olika typer av naturreservat såväl i Skövde som Skara kommun. Som exempel kan körsbärsblomningen om våren i Vallebygden ge en fantastisk upplevelse. Naturreservaten Lycke Lilla Höjen och Björkebacken samt Silverfallen är några av de miljöer som kan rekommenderas.

Fysiska strukturer

Lerdala samhälle är en skön mix av gammal och ny bebyggelse i ett böljande landskap. I öster ligger kyrkan och församlingshemmet och välkomnar tillresta till Lerdala. Den äldre bebyggelsen ligger samlad kring ett vägskäl. Bebyggelsen klättrar försynt ner och upp på Billingens sluttningar utan att förstöra det unika kamélandskapet. Naturen och berget har fått styra när nya hus byggts och tomter har styckats av. Vägar och bebyggelse har fått foga sig efter bergets och landskapets kupering. Dödisgropar finns insprängda i samhället som till exempel på skolgården.

Lerdala har en värdefull småskalig bymiljö från sent 1800-tal och tidigt 1900-tal bevarad. Den historiska kontinuiteten har stor betydelse för trivseln på orten. Utmed bygatan genom orten finns det flera kulturhistoriskt värdefulla och intressanta bostadshus utöver småskolan och kyrkan. Var och en av dessa är viktiga för helhetsmiljön. I byggnaderna och utomhusmiljöerna ger en fin helhetsmiljö i vilken man kan utläsa byns historia.

Lite modernare bostadsområden har försiktigt fogats till Lerdala som separata enklaver utan att förstöra de kvalitéer som finns i bebyggelse, natur och landskap. I söder finns ett detaljplanlagt område som ännu inte är bebyggt det så kallade Igelsjöområdet. Bostadsbebyggelsen består huvudsakligen av villor. Ett mindre verksamhetsområde finns i Lerdalas norra del.

Någon kommersiell service finns i dagsläget inte i Lerdala.

Funktioner och folkliv

I Lerdala finns en kommunal förskola med cirka 50 barn och strax utanför tätorten i Berg finns ett kooperativ i privat regi, "Trollberget". Det finns en förskoleklass för sexåringar, samt årskurs 1-6. På skolan finns ett fritidshem som är integrerat i samma lokaler.

Elever som går på högstadiet har närmaste skola i Stöpen, och gymnasieelever har ca 15 km till skolor i Skövde.

Lerdala skola byggdes 1881 och är, näst efter kyrkan, det viktigaste huset på orten idag. Nära skolan finns motionsspår med sträckorna 2,5 km (elbelyst), 5 km, 7 km och 10 km och en gymnastiksal (Dalklippan) som drivs av Lerdala IF. Söder om Lerdala finns en idrottsplats och en golfbana. Samtliga dessa platser fungerar som naturliga mötesplatser för de som bor eller vistas här. I Lerdala finns ett aktivt föreningsliv genom både kyrkan och idrottsföreningarna.

På orten finns ingen lanthandel eller bensinstation idag utan Timmersdala som den mest närbelägna tätorten har övertagit mer av central- och servicefunktionerna. I södra delen av Lerdala finns ett planerat bostadsområde som sedan tidigare är detaljplanlagt (Igelsjöområdet).

Företagsnamn

Antal anställda

Lerdala skola	10-19
Lerdala förskola	7-9
Snickarjonas i Lerdala	3-4
Logos AB	3-4
Turessons EI AB	1-2
Run-Trä AB	1-2
Lerdala IF	1-2
Mark och Grävtjänst Skaraborg	1-2
Cycle Mode AB	1-2
Golfklubben	2-4

Skövde kommuns översiktsplan

Av Skövde kommuns översiktsplan, ÖP2025, framgår en föreslagen framtida användning av mark och vatten. En översiktsplan är vägledande och visar på den tänkta inriktningen för framtiden. För Lerdala kan man bland annat läsa följande ur ÖP2025:

Ny bostadsbebyggelse föreslås på åsen utmed Kvarnvägen (30, 31). Målsättningen är att Lerdala tätort ska få en mer sammanhållen tätortsbebyggelse. Kompletteringsbebyggelse utanför tätorten upp på Billingens sluttning ska ske med försiktighet med hänsyn till landskapsbilden.

Ett mindre område för nya verksamheter föreslås i norra delen av Lerdala (61).

En gång- och cykelväg bör anläggas utmed Skaravägen (väg 2747) genom tätorten.

Hela omgivningen sydväst om Lerdala tätort ligger inom landskapsbildsskyddsförordnande.

Citat från ortsbor som speglar Lerdala som ort:

Det finns två sätt att bli Lerdalabo; antingen så föds man i Lerdala, eller så är det så att man på helt andra vägar hamnar i Lerdala.

Det finns så mycket som är vackert på olika sätt, med bland annat en natur som är svår att toppa och som måste bevaras.

Den fantastiska skolan som orten har, med bra lärare och trevliga miljöer. Denna funktion är väldigt viktig för orten att behålla för att ha kvar livet i Lerdala!

Lerdala har alltid varit en väldigt familjär by, med många möjligheter till träning och samtidigt den fina gemenskapen som finns på orten.

---

4 Analys av dialogen

Dialog är en central del i arbetet med utvecklingen av Skövdes tätorter. Dialogen är en förutsättning för att få invånarnas perspektiv på orten och för att tillsammans skapa en gemensam bild av behov och utvecklingsmöjligheter.

I Lerdala genomfördes sammanlagt tre dialoger under november månad för att fånga in barn och ungdomars perspektiv. Dessa dialoger genomfördes innan dialogkvällen den 13 november 2019 i Dalklippan, dit närmare 120 engagerade invånare, föreningsaktiva och företagare på orten kom. Lokalen fylldes snabbt och utöver alla intresserade Lerdalabor deltog 10 tjänstepersoner från Skövde kommun.

Dialogerna med barn och ungdomar genomfördes på flera sätt. Två tjänstepersoner förde samtal med ett antal förskolebarn och hade likaså en dialog med elevrådet vid Lerdala skola. Engagerade Lerdalabor arrangerade också en dialogkväll för ungdomarna på orten dit tiotalet ungdomar kom.

I avsnittet presenteras en analys av resultatet som utkristalliserats under samtliga dialoger. Resultatet har arbetats fram tillsammans med en grupp bestående av lokala representanter från orten samt en intern arbetsgrupp inom Skövde kommun.

Identitet, anda och mentalitet

Troligen finns det lika många berättelser om Lerdala som det finns invånare. För att utkristallisera vad som är specifikt för Lerdala skickades ett vykort ut till alla hushåll inför dialogkvällen. På vykortet ställdes frågan ”Vad är Lerdala för dig?”. Svaren presenteras i ordmolnet nedan. Naturen, gemenskapen och skolan, likaså föreningslivet är begrepp som lyfts många gånger när invånare ska beskriva Lerdala som ort. Orten speglas också i de berättelser som tre personer från bygden lyfter under dialogkvällen (se citat på sidan 16).

Här under presenteras Lerdalas främsta styrkor och förbättringsområden enligt deltagarna under dialogkvällen. Varje diskussionsgrupp fick komma överens om fem styrkor samt förbättringsområden var, vilka sedan sammanställdes under kvällen. Vid kvällens slut fick samtliga deltagare prioritera vilka som de upplevde som mest aktuella.

Styrkor

- Skolan
- Lerdala IF
- Förskolan
- Naturen
- Närhet till större städer
- Möjligheter till ett aktivt liv
- Elljusspåret/motionsspåret
- Bygemenskap
- Lugnt och skönt
- God stämning och positiv anda

Förbättringsområden

- Raka linan
- Bostäder generellt
- Kollektivtrafik/ fler direktbussar
- Cykelvägar
- Gemensam mötesplats
- Boende för seniorer
- Bygga ut förskolan
- Busslinje över berget
- Vatten och avlopp till kringområden
- Underhåll av skolan

5 Ett bättre Lerdala

I detta avsnitt sammanfattas invånarnas perspektiv på Lerdalas behov för en fortsatt utveckling av tätorten. Punkterna som lyfts har framkommit när Lerdalas förutsättningar, identitet samt styrkor och förbättringsområden har analyserats av lokala representanter och intern arbetsgrupp utifrån genomförda dialoger.

Punkterna kan ses som pusselbitar i ett gemensamt arbete för att i sin tur stärka attraktionskraften i kommunen. Ansvaret för att arbeta vidare med punkterna vilar gemensamt på flera aktörer, där ibland Skövde kommun, föreningslivet, företagen och invånarna. Tillsammans kan vi utgå från punkterna när vi planerar, förändrar och utvecklar Lerdala.

Resultatet från dialogerna utgör en grund för fortsatt arbete mellan Skövde kommun och respektive tätort. Med aktuellt dokument som underlag kommer Skövde kommun i dialog med respektive tätort arbeta fram en handlingsplan.

9 punkter för ett bättre Lerdala

- Gång- och cykelväg mot sydväst
- Området kring Dalklippan
- Skolans betydelse och stabil tillgång till barnomsorg
- Stärka samverkan på orten
- Gemensamma mötesplatser
- Arbeta för mer hållbart resande
- Trafiksituationen längs med genomfartsleden
- Stärka naturturismen
- Bostäder

Gång- och cykelväg sydväst

I dialogerna framkommer ett behov av att komplettera dagens cykelvägnät i och runt Lerdala. Framst lyfter de boende en gång- och cykelväg till Flämslätt. Både barn, ungdomar och vuxna ser ett tydligt behov av att kunna ta sig till Lerdala IP, golfbanan och Flämslätt/Flämsjön utan att behöva gå eller cykla längs väg 2747. Invånarna uppger att det idag saknas gång- och cykelväg för denna sträckning.

Referensgruppen föreslår att en gång- och cykelväg bör göras i etapper och ser att en säkrare situation för oskyddade trafikanter kan stärka och utveckla platserna strax utanför Lerdala. Det gäller exempelvis Gröna Lund, Lerdala IP och golfklubben/golfrestaurangen då de blir mer tillgängliga för fler.

Invånarna lyfter också i dialogen ett förslag om cykelväg från Lerdala till Timmersdala.

Området kring Dalklippan

En av flera mötesplatser som uppskattas av många invånare i tätorten idag är Dalklippan. I dialogerna framkommer det att Dalklippan är en plats som många gärna vistas vid och utnyttjar motionsspåret. Invånarna lyfter flera idéer och förslag på aktiviteter som kan utvecklas kring detta område såsom utegym, basket-/volleybollplan, aktiviteter för barn i "mellanåldern", större lokaler vid Dalklippan, lokal för allmänna aktiviteter (ej idrott). I dialog med referensgruppen lyfter de vikten av att hela området vid och omkring Dalklippan ses över för ett eventuellt bättre användande och för fler funktioner.

I referensgruppen beskriver de också trafiksituationen vid Dalklippan som tidvis kaotisk och behov av bättre belysning vintertid, då invånarna upplever platsen som mörk under vinterhalvåret.

Skolans betydelse och stabil tillgång till barnomsorg

I alla dialoger framkommer skolans betydelse för Lerdala som ort. Skolan med sitt goda rykte är, utöver naturen, det som de boende uppger när de ska beskriva vad Lerdala är för dem. Skolan tillsammans med förskolan är också den största arbetsgivaren vilket bidrar till att personer pendlar till Lerdala. Invånarna uppger att förskolan och skolan är en viktig faktor för inflyttning till orten och för att Lerdala fortsatt ska få vara en levande tätort. De boende lyfter också vikten av att trygga skolan och att säkerställa förskoleplatser på lång sikt så att tillräckligt många platser finns i Lerdala. De boende anser också att det är viktigt att fortsatt stärka/underhålla skolan och bibehålla det som fungerar bra idag.

Stärka samverkan på orten

Trygghet och gemenskap är två ord som invånarna framhäver tydligt när de beskriver Lerdala som ort. I dialogen lyfter de boende den goda stämningen, omtanke om varandra och en välvilja hos befolkningen i Lerdala som ortens styrkor. För att stärka dessa styrkor ytterligare föreslår de boende bland annat vikten av att ha regelbundna träffar och täta dialoger

för att bidra till en hållbar utveckling långsiktigt. Likaså lyfter boende vikten av att de har påverkansmöjligheter på beslut som berör orten och unga vill lära sig mer om hur de kan vara med och påverka.

Boende förslår att det kan bildas en intresseförening i byn för att stärka samverkan på orten och för att ge Lerdala en bättre enad röst utåt. Exempelvis i dialogen med Skövde kommun eller andra aktörer. I referensgruppen lyfter de att intresseförening kan vara ett sätt att stödja samverkan mellan föreningar på orten. Dock påtalas vikten av att föreningarna inte ska konkurrera om människors ideella engagemang, eftersom det idag är allt färre som vill arbeta ideellt.

I dialogen lyfter invånarna ett behov av en informationskanal/hemsida/anslagstavla för att nå ut med information till nyinflyttade och befintliga boende. Boende ser ett behov av en yta där information från lokala företag, föreningar, turistinformation kan kommuniceras och spridas samt marknadsföra lokala aktiviteter. Men också att Lerdala syns mer på sociala medier och lyfts tydligare på exempelvis skovde.se och andra redan befintliga webbplatser såsom exempelvis Next Skövde.

Andra behov som invånarna lyfter fram i dialogen är Reko-ring och vikten av att värna de företagare som finns i närområdet och välja närproducerat före andra för att bidra till bygdens utveckling.

Gemensamma mötesplatser

Invånarna anser att skolan, Dalklippan och församlingshemmet är en styrka i samhället och uppger att de är naturliga mötesplatser i Lerdala. De boende lyfter också upp Lerdala IP, Gröna Lund och golfklubben som finns strax utan för tätorten som viktiga mötesplatser. Invånarna uppger att det idag inte finns någon cykelväg till mötesplatserna utanför tätorten. De lyfter ett behov av kunna nå dessa mötesplatser utan att behöva gå eller cykla på väg 2747 (bilvägen mot Flämslätt).

I dialogerna framkommer också behov av mötesplatser som inte är idrottsrelaterade, bland annat nämner de boende att de saknar en mötesplats för unga och seniorer.

I referensgruppen lyfts vikten av att mötesplatserna i och runt orten kan nås på ett säkert sätt. Om tillgängligheten förbättras anser referensgruppen att det kan bidra till att mötesplatserna används bättre och fler aktiviteter utvecklas. Exempel som nämns är multihall, grusplan med mål och att hjärtstartare bör finnas i samhället vid en av mötesplatserna.

Arbeta för mer hållbart resande

Boende uppger idag att de främst åker bil, men fler vill åka mer buss exempelvis till arbetet i Skövde eller Skara. I dialogerna framkommer olika anledningar till möjliga orsaker exempelvis upplever invånarna att förbindelsen över berget kan bli bättre, tar lång tid med buss jämfört med bil och att busstiderna inte är optimala. För att öka attraktiviteten och höja kollektivtrafik användandet föreslår boende att det kan köras fler direktlinjer över berget med mindre bussar till Skövde. Även direktbussar Lerdala-Skara lyfts som ett förslag och mer information om Närtrafik. Likaså föreslår invånarna bättre samordning för samåkning som ett alternativ för ett mer hållbart resande. Exempelvis genom appar som kan möjliggöra detta i framtiden.

Andra behov som lyfts är att busshållplatsen vid kyrkan bör förbättras med regnskydd och att avstigningen är farlig när bussen kommer från Skövde.

I dialogerna lyfter invånarna väg 2752 (raka linan) som ett förbättringsområde eftersom de upplever vägen som farlig idag. En bättre väg över berget lyfter de boende fram som viktig för ortens utveckling långsiktigt. Idag är vägen smal och med mycket tung trafik.

Trafiksituationen längs med genomfartsleden

Ett förbättringsområde som framkom i dialogerna var trafiksäkerheten inom Lerdala. Boende i alla åldrar upplever att många kör för fort genom byn och förbi skolan. De boende ser ett behov av att hastigheten sänks genom förslagsvis hastighetssänkande åtgärder på genomfartsleden. Likaså lyfts behovet av att bredda trottoarerna inom orten för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Idag upplever de boende trottoarerna som smala.

Boende ser också ett behov av att se över övergångsställen och att övergångsställen inte respekteras. Barnen upplever att bilister inte hinner stanna vid övergångsställen på grund av för hög hastighet. Invånarna lyfter också att genomfartsleden behöver plogas bättre vintertid.

Idag uppger boende att korsningen vid Kvarnvägs-korsningen är farlig då det är svårt att se samtidigt som bilar kör i en hög hastighet. Ett förslag som kommer upp i dialogerna är att genomfartsleden bör göras om till huvudled så att väjningsplikt gäller i alla korsningar. Invånarna lyfter också ett behov av att kvarnvägs-korsningen bör förändras.

Stärka naturturismen

Naturen och Lerdalas närhet till naturen är något som invånarna lyfter fram när de beskriver Lerdala som ort. De uppger att de gärna besöker och visar upp naturen med alla sjöar, Silverfallen samt naturområden runt Lerdala och utmed Vallevägen som invånarna uppger att de gärna besöker och visar upp. I dialogerna ser invånarna ett behov av att fortsätta utveckla naturen exempelvis föreslår de MTB-leder, bättre marknadsföring av vandringsleder med skyltar och kartor, informationscentral som en mötesplats/samlingspunkt. Det framkommer också i dialogerna ett förslag att bättre kunna visa på möjligheter till att kombinera vägar till ”långvandringar.

Invånarna föreslår att samarbetet med andra aktörer kan förbättras för att stärka marknadsföringen av området. Exempel som lyfts fram i dialogen är via Next Skövde, Vallevägen och Älska Billingen samt Skara kommun. De boende framhåller att det handlar om att vara en del av den marknadsföring som redan sker idag.

Bostäder

I Lerdala finns det främst villor idag. Invånare anser att det största behovet när det kommer till bostäder är variationen av bostäder. Det vill säga att det bör finnas en mix av olika boendeformer såsom radhus, hyreslägenheter och trygghetsboende. Framförallt lyfter invånarna behov av att skapa boendalternativ för seniorer såsom små hyreslägenheter alternativt trygghetsboende så att möjligheten att bo kvar på sin ort finns kvar även när behov och önskemål förändras i livet. De boende lyfter fram att mindre hyresrätter också kan attrahera ungdomar och människor som inte vill bo i en villa.

I dialogerna framkommer att förutsättningarna för byggklara villatomter bör ses över. Ett förslag som invånarna lyfter är att se över möjligheterna att tända upp de "släckta" tomterna som finns för förhandsintresse. Likaså ser invånarna behov av att möjliggöra fler tomter för nybyggnation.

Fortsatta processer

Under det nu pågående arbetet sammanställs dialogerna till gemensamma nulägesbilder för följande tätorter: Timmersdala, Tidån, Vårsås, Lerdala, Igelstorp, Våring och Ulvåker. Tillsammans kommer dessa nulägesbilder ge en samlad bild av vad invånarna i kommunens tätorter ser som behov för att stärka Skövdes attraktionskraft.

Punkterna som anges under avsnitt 5, Ett bättre Lerdala, ska ses som en grund för fortsatt arbete. Samtliga aktörer bär ett gemensamt ansvar för den fortsatta processen.

För att Skövde ska utvecklas hållbart är det av stor vikt att resultatet av nulägesbilderna kommer in i kommunens ordinarie processer och planeringsarbete. Invånarnas perspektiv för ett bättre Lerdala är ett viktigt stöd och en vägledning vid kommunens planering av fortsatta åtgärder och insatser.

Nulägesbilden är också ett viktigt led i arbetet med kommunens översiktliga planering och blir ett underlag vid framtagandet av en övergripande utvecklingsstruktur för Skövde kommun.

Återkommande dialoger kommer att ske mellan kommunen och lokala representanter från tätorterna genom den nyskapade plattformen för fortsatt dialog med lokala referenspersoner på respektive ort, som detta arbete ämnar skapa.

På illustrationen över Timmersdala visar vi upp ett urval av både projekt på invånarnas förslag (gul) samt igångsatta/klara projekt (blå).

Lediga tomter!

Förslag:
Tänd upp
detaljplanerat
område för
villor

Förslag:
Bygg cykelväg
till Flämslätt

Trafikverket
breddar trot-
toarer och gör
farthinder!

SKÖVDE